

26 297

SERIA
C
120

Cunoștințe folositoare

„DIN LUMEA LARGĂ”

DIRECT. REDACȚIONALĂ PROF. I. SIMIONESCU

INVENTAR
2020

C. SANDU-ALDEA

VIAȚA ȘI OPERA LUI

DE

ION M. GANE

PROFESOR SECUNDAR

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ BUCUREȘTI

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* = 5 lei numărul; celelalte 8 lei.

Numerele care lipsesc sunt vândute.

CUNOAȘTEREA ȚĂRII

- C. 3. Bucovina de I. SIMIONESCU.
C. 7. Dobrogea de C. BRATESCU.
C. 14. Românii de peste Iistru de V. HAREA.
C. 17. Gora și Călimănești de I. SIMIONESCU.
C. 18. Moldova de I. SIMIONESCU.
C. 19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.
C. 20. Jud. Turda de I. MUREȘANU.
C. 21. Țara Hașegului de G. TODICA.
C. 25. Cățăile de pe Iistru de AP. CULEA.
C. 27. Valea Jiului din Ardeal de P. HOSSU-LONDIN.
C. 28. Țara Bărsel de N. ORGHIDAN.
C. 29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIURBA.
C. 30. Macedo-Românii de TACHE-PAHAĞI.
C. 31. Românii din Banatul Jugoslav de PREOT BIZEREA.
C. 34. Maramureșul de GH. VORNICU.
C. 39. Blajul de ALEX. LUPEANU-MELIN.
C. 54. Banatul de D. IZVERNICEANU.
C. 53. Zarandul de G. CAMBER.
C. 57. Bucureștii de V. MIHAILESCU.
C. 62. Carmen-Sylva (TEKIRGHIOI) de DR. COCA ODESEANU.
C. 75. Republica moldovenească a sovietelor de N. SMOCHINĂ.
C. 88. Vatra-Dornel de I. SIMIONESCU.
C. 109. Țara Oașului de V. NETEA.
C. 121. Brăila de VASILE M. SASSU.

ENERGII ROMĂNEȘTI

- C. 11—12. A. Șaguna de I. LUPAS. (101.)
C. 22. Sp. C. Haret de I. SIMIONESCU.
C. 24. N. Mănescu de I. SIMIONESCU.
C. 47. Dănilă Apostol de N. SMOCHINĂ.
C. 53. A. Odobescu de AL. TZIGARA-SAMURCAȘ.
C. 56. Iord. Golescu de N. BĂNESCU.
C. 63. Gh. Coșbuc de V. M. SASSU.
C. 64. A. Philippide de I. IORDAN.
C. 65. N. Gane de A. GOROVEI.
C. 68. Gh. Lazăr de P. I. PAPADOPOI.
C. 70. G. Enescu de M. COSTIN.
C. 71. C. I. Istrati de C. KIRIȚESCU.
C. 72. Al. Vlahuș de V. M. SASSU.
C. 73. V. Pârvan de I. ANDRIEȘESCU.
C. 74. Ion Creangă pedagog și învățător de V. GHETEĂ.
C. 76. P. Cerna de L. PREDESCU.
C. 77. Grigore Ureche și Miron Costin de L. PREDESCU.
C. 78. I. Eliade-Rădulescu de GEORGE BAICULESCU.
C. 79. Ep. Melchisedec de GH. DINCĂ.
C. 80. P. Ispirescu de P. I. PAPADOPOI.
C. 82. Cărturarilor din Banat de T. LAȚIA.
C. 88. M. Eminescu de V. GHETEĂ.
C. 94. Gh. Țițaica de N. CIORĂNESCU.

- C. 85. Mitr. Dosoftei de GH. DINCĂ.
C. 86. Dr. I. Cantacuzino de DR. GR. T. POPA.
C. 87. Veniamin Costache de TEDDUR CERBULET.
C. 89. V. Alecsandri de V. M. SASSU.
C. 90. P. Hasdeu de P. I. PAPADOPOI.
C. 91. Mitr. Antim Ivireanu de TH CERBULET.
C. 92. Ion Ghica de VICTOR SLĂVEȘCU.
C. 93. Invățătorii folcloriștii de ARTUR GORVEI.
C. 91. Variam, Mitropolitul Moldovei de GH. DINCĂ.
C. 95. Delavrancea, Omul și opera de GRIGORE BĂJENARU.
C. 96. Copilăria ozmenilor aleși de J. SIMIONESCU.
C. 98. N. Filimon de GH. BAICULESCU.
C. 99. D. Bolintineanu de I. G. DIMITRIU.
C. 100. A. D. Xenopol de I. ȘIADBEI.
C. 101. Th. Serbănescu de A. GORVEI.
C. 102. I. Văcărescu de P. PAPADOPOI.
C. 103. Andrei Bărseanu de G. LAZĂRESCU.
C. 105. G. G. Longinescu de E. ANGELESCU.
C. 104. V. Conta de I. ȘIADBEI.
C. 107. Ciprian Porumbescu de P. I. PAPADOPOI.
C. 108. G. Bogdan-Dulcă de V. NETEA.
C. 110. Eminescu dramaturg de GA. BĂJENARU.
C. 111. M. Sadoveanu de M. TONEGHIN.
C. 112. Petriche Poenaru de A. VASCOLESCU.
C. 113. Anton Pann de P. I. PAPADOPOI.
C. 114. Dora d'Istria de A. VASCOLESCU.
C. 116. I. ...
C. 117. Ș...
C. 118. I...
C. 119. C...
C. 120. C...

ȚĂRI S

- C. 4. FI
C. 16. LI
C. 23. Da
C. 32. Coz
C. 33. Eiv
C. 35. Au
C. 36. Bei
C. 37. Aig
C. 41. Pe
C. 42. Din
C. 44. Japo
C. 45. Intr
C. 48. New
C. 59. Abis
C. 60. Poloi

Biblioteca Centrala

L102551160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

SERIA C.

No. 120

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
DIN LUMEA LARGĂ

C. SANDU-ALDEA

VIAȚA ȘI OPERA LUI

DE

ION M. GANE
PROFESOR SECUNDAR

14 FEB 1986

UNIVERSITATEA "M. EMINESCU" BLAGOVESTENI
SIBIU
INVENTARIAT 1988

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

41901-941

Cibiu, Institut. de inv. superlor Sibiu
INV. Nr. 10.294 19 78.

A apărut

la

„CARTEA ROMÂNEASCĂ“

Bulevardul Carol Nr. 3, București,

CALENDARUL GOSPODARILOR

dela sate și orașe

pe

— 1942 —

DE

I. SIMIONESCU

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

	Apare de 22 ani, ajungând în tot îninsul țării.	
	Calendarul din anul 1942 cuprinde pagini relative	
	la Româniile din părțile cucerite de vitejii noștri	
	oșteni.	

CONSTANTIN SANDU-ALDEA

Viața și opera lui.

VIAȚA

Despre viața scriitorului și agronomului C. Sandu-Aldea s'au scris unele lucruri, dar ar trebui să se culeagă informații de la rude și prieteni, pentru a se cunoaște mai bine sufletul acestui om, care face cinste literaturii și științei românești. Numai câteva scrisori de ale sale s'au dat la iveală. La biblioteca Academiei Române, nu se află nici un autograf.

Constantin Sandu (Aldea e pseudonim literar) s'a născut în Tichilești, sat pe malul Dunării (jud. Brăila), la 22 Nov. 1874.

Tatăl său se numea Petrea Sandu (1855—1924), căruș sau „tăvălu gar“, poreclit „Pârjol“. Mama se numea Tudora. Un unchiu al său, Șerban, a fost răpit de Turci. O soră mai mare a scriitorului, Mărgărita, trăește în Brăila, căsătorită cu lăncu Anton și are un fiu: Gheorghe. Alte rude se află la Tichilești.

O fotografie reprodusă în „Analele Brăilei“ (V,

I, 1933, p. 29) ne arată casa din Tichilești, în care s'a născut scriitorul și a petrecut primii ani ai copilăriei: o casă modestă de țară, acoperită cu stuf. Pe prispă, sub geamul pătrat, o doniță. În dreapta, lipit de casă un mic șopron. În colțul din dreapta, pe primul plan, un puț cu cumpănă și cu lanț. În curte, lângă șopron, o găscă cu bobocii ei. În fund, copaci înfrunziți completează acest tablou rustic, care dovedește însă mai mult sărăcia decât o prea bună stare.

După puțin timp, prin 1880, Constantin este adus în Brăila unde locuiește mulți ani, împreună cu părinții, în mahalaua Atârnați.

Urmează clasele primare la școala comunală Nr. 2 din oraș. La 1 Sept. 1886, se înscrie la Gimnaziul Real (azi Liceu „N. Bălcescu“) din Brăila, unde în clasa I, rămâne repetent. În anul următor repetă clasa și promovează clasificat al patrulea. De acum încolo, este unul dintre cei mai buni elevi ai liceului, fiind într'una printre primii trei; în Iunie 1892 își ia certificatul de 5 clase liceale.

În timpul vacanțelor, se ducea pe la Tichilești, unde vara pescuia, da o mână de ajutor părinților necăjiți sau cetea, așezat pe snopii de grâu în mijlocul naturii fermecătoare.

În anul 1894, îl găsim elev la Școala de agricultură dela Herăstrău.

Din Mai 1895, își începe călătoriile de studii, prin țară și străinătate.

În 1896, debutează în literatură, publicând versuri (Ce mai voinici! Poveste de ocaș, etc.) în

revista „Lumea nouă, științifică și literară“. Termină școala de agricultură în 1897, ieșind în fruntea promoției. În vara aceluiași an, face o călătorie de studii în Germania de nord. La începutul anului următor, se află în Olanda. În anul 1901, pleacă în Franța rămânând doi ani și jumătate la ferma Verrières-le-Buisson. Se întoarce în țară în vara anului 1903, când e numit conferențiar de agricultură și zootehnie, la ferma model Laza (jud. Vaslui), în care calitate rămâne până în 1907.

Câteva săptămâni după nunta poetului Șt O. Iosif (1905), la care a luat parte, se căsătorește și el cu Zoița, fiica lui Iancu, din com. Cioroiu (jud. Ialomița). Pleacă îndată după nuntă în Germania. La Berlin, în 1906, soția lui naște o fetiță, Viorica.

Se întoarce în țară, ca doctor al „Inaltei școli de agricultură“ din Berlin.

În 1908, e numit conferențiar de agricultură la școala de la Herestrău și apoi director al acelei școli, în care calitate rămâne până în 1914 (cu întrerupere de 5 luni) și din 1919 până la moarte. În acest timp, el se specializează în știința eredității experimentale (genetica).

În 1913 e numit profesor de ameliorarea plantelor agricole, la aceeași școală, căreia se devotase, numind-o „Bătrânică“. Atât suflet a pus el pentru ridicarea acelei instituții, încât nici nu i se poate scrie istoricul, fără să se pomenească, la fiecare pagină, despre profesorul și directorul Sandu-Aldea.

la parte, ca ofițer la campaniile din 1913 și 1916—18.

În 1926, a fost ales membru-corespondent al Academiei Române.

Moare la 21 Martie 1927, în vârstă de peste 52 de ani. Moartea-i prematură este consecința îndeplinirii datoriei pe câmpul de onoare, în timpul războiului cel mare. La înmormântare, au vorbit, printre alții, I. Bianu, N. Iorga, M. Sadoveanu, G. Ionescu-Șișești. În ziare au apărut atunci articole simțite, printre care amintim pe al lui Nae Ionescu, publicat în ziarul „Cuvântul“. Ca omagiu, revista „Viața Agricolă“ îi închină numărul din 15 Aprilie 1927.

Sandru-Aldea era potrivit la statură, bine legat, rumen la față, vânjos ca un stejar. Ochii săi albaștri, blânzi și pătrunzători, arătau că această sănătate trupească este însoțită și de o sănătate morală.

Sufletul lui era o sinteză rară. Toate însușirile strămoșești se strâneau în acest fiu al Brailei. Avea o inteligență vie, o memorie deosebită, o putere rară de muncă, o judecată limpede.

În toată viața lui, a dat dovadă de cinste, dreptate, disciplină, punctualitate, energie și totodată, dela modestie și dragoste amicală.

Un caracter „de bronz“.

Iată cum l-a apreciat N. Iorga (în cuvântarea dela la înmormântare):

„Scriitorul puternic, ale cărui degete au în-

ghețat acum, a fost un fiu credincios al pă-mântului vieții sale. L-a iubit și l-a servit cu un devotament fără margini. Cum l-a glorificat în literatură, prin aspectele și oamenii lui așa ca profesor a lucrat zi de zi, pentru mai bună cini-stire, prin muncă inteligentă și ordonată“.

„Vânjosul trup setos de viață și de activitate se întoarce în țărâna menită a ne cuprinde pe toți și pe când noi ne plângem, ca tresare de bucuria cuprinderii în brațe a mândrei sale odrasle“.

A fost unul dintre fii aleși ai neamului nostru, acest copil al câmpului, pildă rară de energie românească, pusă cu adevărat în slujba binelui, adevărului și frumosului!

OPERA

I. Lucrări științifice.

În scrierile sale agronomice, Sandu-Aldea se preocupă de ameliorarea plantelor agricole, îmbunătățire pe care o socotește capitală pentru progresul agriculturii românești. În același timp, el popularizează cunoștințele necesare plugarului, prin broșuri și conferințe, expuse metodic și într'un stil cât se poate de limpede.

Iată scrierile sale agricole, în ordinea apariției (1901—1929):

Scrisori către plugari, 1901.

Cărticica plugarului, 1907.

Selecțiunea metodică a cerealelor și bazele științifice ale selecțiunii, 1907.

Sfaturile unui plugar luminat, 1908.

Cunoștințe elementare de botanică agricolă, pentru clasa I a școalelor inferioare de agricultură, 1911.

Cubajuri agricole, 1914.

Despre semănături, învățături pentru plugari, 1921.

Câteva idei fundamentale despre ameliorarea plantelor agricole, conferință, 1925.

La variabilité de quelques propriétés de l'épi du blé roumain. 1929.

În același timp, el mai colaborează și la reviste de specialitate; astfel, publică un studiu „Despre organizarea învățământului agricol în România“, în „Arhiva pentru știința și reforma socială“, 1919, precum și mai multe articole despre semănături, în revista „Câmpul Brăilei“, 1925—1926.

Mai traduce însemnate lucrări agricole: *Henri de Vilmorin, Selecțiunea și efectele ei asupra plantelor cultivate* (trad. din englezește), 1906 și *Prof. D. H. Nilson-Ehle, Program pentru selecțiunea grâului în România* (trad. din nemțește).

II. Opera literară.

I. Versuri.

Ca mulți alți scriitori, Sandu-Aldea își începe activitatea literară cu versuri lirice, uitate astăzi, pentruca apoi să treacă la genul epic, care l-a consacrat.

Vrem să ridicăm puțin vălul greu de uitare, care s'a așternut peste activitatea lui de versificator.

Debutează, cum am văzut, la revista „*Lumea nouă*“, în 1896, publicând 7 poezii, semnate C. Sandu. Subiectele sunt rustice, forma simplă, cu o versificație destul de îndemânatecă, amintind uneori, în tonalitate și vocabular, pe Șt. O. Iosif.

De relevat poezia în formă populară „Foaie verde ș'o lemmie”, care ne dovedește cât de minunat își însușise el spiritul și stilul popular.

O reproducem :

Foaie verde ș'o lemmie
 Cântă, cântă ciocârlie ;
 Când te-aud cântând așa,
 Crește 'n mine inima
 Și mă simt flăcău voinic,
 Nu-mi mai pasă de nimic.
 Și iar verde alior,
 Drag mi-e câmpul plin de flori
 Drag mi-e satu'n sârători,
 Dragi mi-s fetele la joc
 Când le râde 'n ochi noroc ;
 Și mi-s dragi flăcăii toți
 Când îi văd așa netoși, —
 Rumeni, veseli, sprintenei
 Să tot stai privind la ei

Foaie verde rugușor,
 Du-mă Doamne 'n crângușor,
 Crângușor de stejărei
 Verzi, frumoși și tinerei
 Și 'mi dă vântul lăutar
 De nevoe, de amar,
 Și drăguța ciocârlie
 Lăutar de veselie,
 Să-mi zică de voinicie —
 Să mai uit de sârăcie.

Mai publică 19 poezii în revista „*Floare Albastră*”, 1898—99.

Relevăm bucata „Rugă”, scrisă în muzicale cu-decasilabe ;

In stoluri lungi ne vin cocori 'n țară,
 Adie blând un vânt de primăvară ..
 Din slăvi amețitoare-o ciocârlie,
 Coprinsă de nebună bucurie,
 Urează holde mândre să răsară,
 Pe când pe lan, din zori și până 'n sară,
 Semănătorii svârl, cu mâna plină,
 Sămânța de noroc și de lumină,
 Și inima li-e caldă și senină.

.....
 S'a'impodobit câmpia, râde 'n soare,
 Se mișcă holda 'n vânt tremurătoare,
 Pe când pe sus un nor greoi se plimbă,
 Și 'ntr'un torent de grindină se schimbă,
 Lovind, strivind averea din ogoare,
 În răpăiala lui nimicitoare..
 Și 'n urma lui, pământul ars rămâne.
 Se 'nchină triști sătenii fără pâine :
 „Coboară-ți ochii și 'nspre noi, Stăpâne !”

Aveni de-a-face aci cu un pastel de pură concepție semănătoristă, care ne desvăluie talentul de versificator al autorului.

Denmă de relavat este și duioasa poezie „Mamei“, atrăgătoare prin sinceritate și interesantă pentru starea sufletească pe care o desvăluie :

Sunt mic, voi secerăți pe întrecute,
 Și înotați în holde până 'n brâu,
 Eu, singurel, imi fac de joc cu muște,
 Uitat la umbra unui snop de grâu.

Mi s'a urit, pornesc spre tine, mamă.
 Prin miriște ; mă 'nșep de nu mai pot ;
 Mai stau, mai merg... un vârf de mărăcine
 M'a săgetat și nu-i chip să-l mai scot.

Incep să plâng, tu vii cât poți în fugă,
 M'aliniți și mă săruți cu 'nduioșare ;
 C'un ac îmi scoți dușmanul mărăcine :
 „Ca mâine-o să te vadă maica, mare”.

Sunt ani de-atunci, cărările vieții
 Cu mărăcini mai toate-mi fură pline :
 M'a săgetat în inimă durerea
 Si nimeni n'a venit să mi-o aline..

La vârsta de 24 de ani, când a publicat această poezie, Sandu-Aldea absolvise cu succes școala de agricultură, fusese de două ori în străinătate. Ce necazuri putuseră să-i întristeze sufletul, așa de timpuriu? De sigur, în primul rând sărăcia, pe care vrea „s'o mai uite”, apoi o oarecare inadaptabilitate la mediul orășenesc, fiind cu gândul veșnic la câmpurile lui dragi.

Dacă ar fi continuat să scrie versuri, ne-ar fi dat pagini cu adevărat frumoase și în poezia lirică; dar din anul 1900 înapoi, a scris numai proză.

Opera în proză se compune din: note de drum, nuvele, schițe și un roman, la care se mai adaugă vreo 10 traduceri.

Tot la „Floarea albastră”, în același timp cu poeziile, publică el note de călătorie (semnate S. Voinea) și schițe (semnate C. Răzvan), dintre care, pe unele, nu le-a mai tipărit în volume.

Cele mai însemnate nuvele le publică în „Semănătorul” (1902—1910), sub semnătura de *Mi-*

ron Aldea și apoi C. Sandu-Aldea. Dela 1905—1912 colaborează la cunoscuta revistă „Luceafărul”.

Notele de drum le strânge în primul său volum „Drum și popas”(1904), împreună cu mai multe, schițe. Sunt însemnări de prin locurile pe unde a călătorit, cu observații interesante și cu multe fragmente lirice. Sandu-Aldea se ducea în străinătate ca să se instruiască, dar sufletul lui era veșnic plin de dorul patriei. Volumul se deschide cu poetica bucată „La graniță”, care sintetizează minunat dragostea lui de țară.

Dar acolo unde ajunge el la culmea artei, este în nuvele, pe care le strânge în volumele: *In urma plugului* (1905), *Pe drumul Bărăganului* (1908), *Ape mari* (1910), și *Pe Mărgineanca* (1912), tipărite în numeroase ediții la „Cartea Românească”.

Subiectele sunt luate, de cele mai multe ori, din viața dela țară. Eroii sunt caractere instinctive, primitive, și uneori chiar cu înclinare spre crimă. Descrierea naturii ocupă un loc de frunte, fie că priveliștea este în strânsă legătură cu starea sufletească a eroului, fie că acea priveliște e redată numai pentru frumusețea ei obiectivă.

2. Nuvele.

1. Sima Baltag.

Fost isprăvnicel la un boier, iar acum argat la preotul din Vișoara, Sima își amintește cum a omorît pe un flăcău, fiindcă îi otrăvise robul. Acum se gândea să plece dela preot deoarece era îndrăgostit de preoteasă. Dar într'o zi, turbând taurul și preoteasa fiind amenințată, Sima își pune viața în primejdie și o scapă dela moarte. Din aceea zi preotesei i se topea inima de dragul lui Sima. După multe șovăeli, ea își deschise inima față de iubit. În noaptea Crăciunului, amândoi fug, într'o sanie, pe Dunărea înghețată și, din pricina ninsorii, dau într'un vârtej ce nu îngheață niciodată, numit „șioiș” și se înecă.

Sima este omul împins de pasiune și înzestrat cu o forță fizică uriașă. Îndrăgostit, el își cucerește iubita cu ajutorul împrejurărilor prielnice. Un suflet simplu, ca mai toți eroii lui Sandu-Aldea, pentru reliefaarea cărora nici nu este nevoie de prea multă analiză psihologică. Ni-l caracterizează pe deplin, prin câteva fapte: răzbunarea pe Matic, biruirea taurului turbat, și goana nebună și fatală peste Dunărea înghețată. Preoteasa este victima

împrejurărilor. Cu mult simț moral, ca rezistă patimei lui Sima, atâta vreme cât sufletul, deși pătimas în adânc, îi este liniștit în aparență; când împrejurări neprevăzute o fac să aibă admirație și recunoștință față de erou, din acel moment este prinsă în elocotul iubirii mistuitoare.

Nuvela întregă este o deslănțuire de forțe fizice și sufletești, pentru înfățișarea cărora autorul găsește energia necesară: de pildă, dramatismul luptei cu taurul. Peste capetele celor doi eroi plutește fatalitatea oarbă, care îi apropie, îi unește și îi pierde.

II. Pe drumul Bărăganului.

Acțiunea se petrece în inima Bărăganului, la hanul dela Trei Ulece. Mitrea Cazacu, sluga hangiuului, iubește pe lana hangița, care, în același timp, este dorită și de logofătul Stoian. Logofătul pune la cale omorirea hangiuului, cu ajutorul lui Mitrea. Dar în noaptea în care trece la faptă, întâmplarea face ca să nu-și poată împlii crima. Totuși, dimineața hangiuul e găsit mort și logofătul, cu toate protestele sale, este condamnat.

Hangița are remușcări pentru dragostea ei cu Mitrea. De aceea, când Mitrea începe să petreacă cu altă hangiță, lana, din răzbunare, îi precizează vinovăția. Arestat, criminalul își face seama.

Acțiunea pare destul de interesantă și totuși nu în aceasta constă valoarea nuvelei, fiindcă sunt

momente care nu se leagă strâns între ele, ci par mai mult niște lungiri fără necesitate. Farmecul acestei nuvele îl formează, în primul rând, figura bine conturată a lui Mitrea Cazacu, flăcău plin de viață, glumeț, dornic de libertate, înfrățit cu întinderile Bărăganului.

În al doilea rând, farmecul nuvelei constă în încadrarea acțiunii în mijlocul frumuseților naturii câmpenești. Avem, la început, descrisă pustietatea adâncă a Bărăganului, în care lana se plectisește. Apoi Bărăganul sub ploi, în toamnă, când Mitrea fuge cu Stoian. Mai încolo, Bărăganul sub zăpadă, și în primăvară, când reînvie dragostea lui Stoian.

Astfel, nuvela ne face să simțim poezia câmpiei nesfârșite, cu plantele și cu oamenii, cu liniștea văzduhului și cu patimile din suflete.

III. Datoria.

Un soldat escorta pe un flăcău, cu care legă vorba. Trecând printr'o pădure, flăcăul dezarmă pe soldat și încearcă să evadeze. Soldatul însă se luptă năpraznic și, când izbuti să-și recâștige arma, flăcăul fugi. Uluit, soldatul își înțelese datoria și îl împușcă.

O dramă în mijlocul naturii. Acțiunea are o deplină unitate, fiecare moment al ei fiind necesar pentru justificarea celui următor.

Criticul Mihail Dragomirescu scria următoarele, despre această nuvelă în „Convorbiri Critice“:

„Frumusețea proaspătă a cadrului naturii...
„caracterizarea dezertorului, analiza stărilor su-
„fletești ale dezertorului, dau acestei povestiri o
„valoare clasică, cu atât mai accentuată, cu cât
„limba și stilul scriitorului, pline de culoare, mai
„au și desenul precis și incisiv, care relevă e-
„nergic ce cam lipsește lui Sadoveanu“.

IV. Ghiocel.

Impușcându-și calul din tinerețe, fiindcă era bolnav, Stejărel își amintește acum, cu duioșie, împrejurările în care, cu douăzeci de ani în urmă, s'a putut căsători cu fata iubită, datorită lui Ghiocel, care i-a purtat nebunește, pe amândoi, de-a lungul Bărăganului...

E o schiță unitară, cu puternice evocări învăluite în parfumul amintirii, cu minunate descrieri, care ne amintește, prin subiect, de „Puica“ lui Sadoveanu și de „Moartea lui Castor“ a lui Brătescu-Voinești.

Un alt critic, G. Ibrăileanu, afirmă că „Ghiocel“ este „nu numai una din cele mai frumoase pagini ale lui Sandu-Aldea, dar și una din cele mai bune schițe din literatura românească“.

În general, nuvelele și schițele lui Sandu-Aldea se impun prin dramatismul acțiunii, prin caracterizarea eroilor, prin descrieri poetice ale naturii, pe lângă calitățile de stil, pe care le vom vedea mai departe.

3. Romanul.

Realizând nuvele destul de întinse, autorul a fost îndemnat să alcătuiască și un roman: *Două neamuri* (1906).

Iată, pe scurt, ce cuprinde: Iani Livaridi, grec, fost ucenic de plăcintar, iar acum îmbogățit în mod necinstit, ia în arendă moșia Vultureasca, a boierului Ilie Măcieș, care, neconsolat de moartea soției sale, cu jale în suflet își părăsește pământul, spre a se stabili la oraș. Boierul Măcieș vine uneori să-și privească, cu melancolie, moșia înstrăinată, și o mare durere îl cuprinde, când vede pe Iani călcând apăsător și vorbind răstit cu sătenii.

Mișu, băiatul lui Livaridi, după ce toacă banii la Paris, pe motiv că studiază dreptul, se întoarce în țară și se poartă obraznic cu țărani și cu Măcieș. Boierul regretă că a arendat moșia unui om rău, necinstit și, pe deasupra, străin, mai cu seamă când vede contractul neomenos pe care Livaridii îl încheie cu Vultureștenilor.

Țărani nu primesc contractul și fac învoeli în alt sat. Dar o secetă mare vine, urmată de foamete, așa că ei cer sprijinul arendașului grec, care speculează situația. Numai boierul mai dă o mână de ajutor înfometaților.

După șase ani, lași învârte afaceri mari la București, iar Mișu ajunge deputat. Neamul Livarizilor su ridică, iar neamul Boierului Măcieș se stinge...

Alături de această acțiune principală, mai avem și o acțiune secundară, care uneori se împletește cu prima, lărgind cadrul epic al romanului și îmbogățindu-i galeria eroilor secundari. Boierul Măcieș are o taină în suflet: Marioara a lui Dinu Crivăț este, de fapt, fata lui, și, neavând alt copil, dorește să o înzestreze. Fata iubește pe flăcăul Nicolae Pleșea, care trebuie să-și facă serviciul militar. În acest timp, Mișu pune la cale cucerirea Mărioarei, cu ajutorul babei Iordăchioaia, un fel de vrăjitoare, însă, care își dă seama de nelegiuire și o salvează pe fată.

Fata se simte singură, cade rău bolnavă și apoi își dă sfârșitul, spre jalea nespasă a boierului și a lui Niculai, întors în permisie.

Concepția romanului constă în tragica luptă ce se dă între vechii boieri români, iubitori ai ogorului strămoșesc și între arendașii greci, lacomi de bani și răi la suflet. Izbânda este a acestora din urmă. Potrivit concepției, eroii Livaridi și Măcieș au un rost adânc în desfășurarea lucrării; ei sunt exponenții familiei și al neamului lor etnic, sunt tipuri simbolice.

Livaridi ne apare, dela început, ca un om egoist, sgâreit, răbdător, hotărât să îndure toate suferințele, numai să se îmbogățească și să-și ridice familia. Intrebuințează toate mijloacele: înșelarea stă-

pânului, afaceri necinstite, speculă, căsătorie cu fată hogată. Soarta însăși ține cu el, căci primește o moștenire însemnată. Este îndrăzneț, disprețuitor față de toți din jurul său. Cu gândul numai la bani, nu poate avea nici o legătură sufletească cu pământul, cu țărani, de pe urma cărora se îmbogățește.

Față în față cu aceasta, stă blânda figură a boierului Măcieș: bun la suflet, cu dragoste adâncă de ogor și de țărani, priveghind din umbră asupra odraslei sale naturale, pe care o visează continuatoarea neamului Măcieșilor, el este totuși lovit de soartă, prin pierderea soției iubite, înstrăinarea moșici și moartea neașteptată a Mărioarei. Boierul privește cu melancolie la schimbarea lucrurilor, căci nu poate împiedica mersul evenimentelor. Este un contemplativ.

Pe lângă fiecare din aceste figuri reprezentative, se mai află câțiva eroi, cam cu aceeași fire și simțăminte. Iată, de partea lui Livaridi, pe fiul său Mișu, care, deși risipitor, leneș, mincinos și afe-meiat (însușiri care-l deosebesc de tatăl său), este totuși crud cu țărani și cuprins de dorul parvenirii, ca și tatăl său. Mai avem apoi pe cărciumarul Nicoli, care, rob al banului, înlesnește amorurile ușurate ale lui Mișu.

De partea cealaltă, alături de Măcieș, găsim pe Mărioara, o fată frumoasă, sănătoasă, cu sufletul neîntinat, care iubește statornic, își ține cu vântul și suferă mult. Iată-l pe învățătorul satului, Marinică Curpen, care crește pe copii în sentimente

naționale și se îngrijește de soarta semenilor săi: lată-l pe Nicolae Pleșea, alesul Mărioarei, flăcău voinic, care suferă nespus, când își găsește iubita moartă.

O figură vie este baba lordăchioaia, țigancă vrăjitoare, care dovedește un suflet mai frumos de cum ni l-am fi închipuit, dând pe față uneltirile împotriva Mărioarei.

Însfârșit, nu trebuie să uităm pe acei eroi colectivi: țăranii vultureșteni, fără de cari romanul n'ar fi avut bogăție. Țărenii sunt oameni necăjiți, dârzi atunci când le stă în putință încovoiați apoi de vremile grele, fără să-și piardă credința în Dumnezeu.

Să se observe că Grecii, toți trei, sunt înfățișați ca foarte răi: o singură dată, Iani dovedește umilință, când, văzând satul în genunchi, pe câmp, și pe preot cu icoanele rugându-se pentru ploaie, fără să vrea îngenunchează și el, cu fruntea în țărână! În schimb, Românii sunt foarte buni. Ce deosebire față de eroii nuvelor sale, pătimiși, înclinați chiar spre crimă!

Aceasta face ca romanul să nu aibă obiectivitatea necesară. Criticul Ibrăileanu a analizat pe larg acest defect de concepție.

Dar romanul „Două neamuri“ este însemnat prin creierea câtorva figuri și prin mai multe scene idilice, în care autorul dovedește aceeași putere descriptivă ca și în cele mai bune nuvele ale sale. Așa avem, în primul rând, idila de sub cireș, între Mărioara și Pleșea, când se împacă,

după ce fuseseră învrăjbiți. Ce poetică înfățișare a pomului înflorit, simbolul iubirii curate, care deasemeni renăscuse în primăvară!

Cu altă rezonanță sentimentală este scena din grădină, când Pleșea pleacă la oaste. Avem aci tot o idilă, dar străbătută de un element tainic: e luna învăluită ușor de nouri. O presimțire: ultima lor întâlnire!

„Dacă romanul e lipsit de originalitatea temei, autorul e un talentat scriitor descriptiv“. (*D. Murărașu. Istoria literaturii române*).

4. Traduceri.

Opera literară a lui Sandu-Aldea se completează cu un număr de traduceri, în care limba românească e firească.

El publică, în biblioteca „Minerva“, două volume de nuvele din L. Andreiev: „*Gubernatoru*“ și „*Nuvele*“.

Induioșetorul roman „*Pescar de Islanda*“, de Pierre Loti, apare în „*Semănătorul*“ (1908) și apoi în volum.

Împreună cu criticul Ilarie Chendi, traduce 3 piese de teatru: epilogul dramatic „*Ziu: iavierii*“ de H. Ibsen (Orăștie 1900), tragedia „*Ioan Botzătorul*“ de Sudermann (1901) și actul I din drama „*Sora Beatrice*“ de Maeterlink („*Familia*“ 1900).

Mai traduce singur piesa „*Clientu! din provincie*“, de Gabriel Tiorcy, publicată în „*Luceafărul*“ (1911) și neapărată în volum.

Însfârșit, în „*Biblioteca tinerimii* (Cultura Națională) tipărește două opere de minunată lectură instructivă: „*Prin împărăția Jurnicilor*“ de Frank Stevens (1922) și „*Fapturi albe*“ de Ernest Seton Thomson (1933).

5. Descrierea naturii.

Opera lui Sandu-Aldea ne desvăluie aspecte variate ale pământului românesc, în deosebi ale câmpului. Fermecat de zărilor largi și de tainica liniște a Bărăganului, scriitorul îi observă schimbările după anotimp și chiar după diferitele ceasuri ale zilei. În descrierea Bărăganului, nu rămâne mai prejos de cel mai talentat pictor literar al acestei regiuni, Al. Odobescu, care înfățișează același farmec, în minunate perioade de o aleasă muzicalitate.

Fără meșteșugul stilistic a lui Odobescu, Sandu-Aldea ne redă un peisaj mai real, în care omul nu constituie un element, decât, firește, în scenele idilice. În această descriere obiectivă, este neîntrecut. Pentru el, florile, plantele, grâncle, copacii au o culoare și o viață proprie, pe care numai dânsul o simte și știe să ne-o redea. Tablourile sunt alcătuite aproape numai din imagini vizuale. Arareori întâlnim imagini auditive.

În afară de Bărăgan, autorul ne mai înfățișează și alte colțuri de natură. Găsim, de pildă, descrisă Dunărea, liniștită sau furtunoasă, dealurile Dobrogei, orașul Brăila, Lacul-Sărat ș. a.

Stilul și limba.

Un conținut atât de românesc, cum se află în întreaga sa operă, era firesc să fie redat într-o formă curată, românească. Și într'adevăr, limba lui Sandu-Aldea este o limbă literară, cu elemente populare muntenești, plină de plasticitate.

Un vocabular bogat a stat la îndemâna scriitorului.

Iată numai dintr'o singură nuvelă („Pe drumul Bărăganului“), ce cuvinte rare putem desprinde: chisnovat (= poznaș), furgăsit (= furat, din furat+găsit), răsnit (= singuratec), adăpăiu (= un semnal, termen militar), opăciui (= vâsle), a se căruța (= a se plimba cu luntrea), cu coada bârzoii (= cu coada în sus), savură (= povară de saci cu nisip), calafat (= călți pentru astupat crăpăturile scândurilor, la luntre), apoi: strapazan, ciocârâg, hărtănit, laitră, crivac, ceam și alți termeni mariuărești.

Alături de bogăția vocabularului, relevăm și bogăția expresiilor caracteristice limbii române: făcu ochii roată, muria-peria, mai aveți de furcă, fă de toarnă o mămăligă, fă-te 'ndărăt, de florile măru-lui, ia-ți tălpășița, m'ai brodit cam rău, soarele se lasă în chindii, tremură vargă, o rupse de goană, a lăsat școala baltă etc.

În bucata „La clacă“, autorul face și operă de folklorist, reproducând, pe lângă obiceiurile dela clacă și câteva frământări de limbă (exerciții de pronunțare), pline de haz.

Remarcăm un stil cu totul poetic. Imagini (comparații și metafore în deosebi), găsim la tot pasul, mai ales în fragmentele descriptive; iată câteva exemple: hohotul de râs al soarelui, copacul se învălui în argint de odăjdii vechi, păduri revărsate pe culmi, solzii de argint ai unei ape curgătoare, un văl urzit în lumină, un gând fulgeră prin minte, soarele trimetea spre pământ speteze de lumină ce semănau cu spetezele unei roți uriașe, m'a săgetat dorul etc.

619

Incheiere.

Din cercetarea operei literare a lui Sandu-Aldea, reiese, în primul rând, talentul său de navelist.

În nuvele, se află cea mai de seamă realizare artistică și cele mai frumoase pagini descriptive ale sale. Dar și celelalte genuri sunt interesante: *versurile* ne trădează anumite stări sufletești și posibilitățile pe care le avea autorul, dacă ar fi stăruiț pe acest drum; *notele de drum* sunt pline de observații variate, culese din lumea largă și dovedesc dragostea lui de țară; *traducerile* stau martore ale culturii sale și puterii de muncă; însfârșit, *romanul* cercetat este o operă cu părți valoroase, zugrâvind colorat viața dela țară.

Prin concepția operelor, prin croi și prin limbă, Sandu-Aldea se încadrează pe deplin în curentul semănătorist.

A rămas în literatura noastră, drept cel mai de seamă reprezentant al semănătorismului muntean, așa cum M. Sadoveanu a rămas cel mai de seamă reprezentant al semănătorismului moldovean. Prin vigoarea fondului și energia adecvată a stilului, s'a ridicat desupra scriitorilor cari tratau aceleași subiecte: I. Adam, I. Ciocârlan etc.

De Sadoveanu, scriitorul nostru se deosebește prin aceea că este mai obiectiv, fără efuziunile lirice și fără melancolia specifică marelui scriitor moldovean.

Nu se poate face studiul nuvelei românești, fără cercetarea câtorva bucăți de Sandu-Aldea, care aduc note idilice originale.

Opera lui mai prezintă și o deosebită valoare morală și națională, deoarece e străbătută, de la un capăt la altul, de un suflet nobil, generos, constituind o afirmare puternică a dragostei de ogorul și de limba strămoșească.

Bibliografie.

C. Filtpescu, C. Sandu-Aldea și G. Ionescu-Sisești. Studiu critic. Buc. 1926.

D. G. Chițoiu, Agronomul Constantin Sandu-Aldea. Conferință ținută la radio, la 23 Martie 1931. Buc. 1931.

G. Ibrăileanu, „Două neamuri” și „Pe drumul Bărăganului”, în „Scriitori și curente”, (ediția II, pag. 198—222).

E. Lovinescu, Semănătorismul muntean: C. Sandu-Aldea, în „Istoria literaturii române contemporane”, vol. IV (evoluția prozei literare), 162—171.

M. Dragomirescu, Recenzii în „Convorbiri Critice” 1907 (pag. 896) și 1908 (p. 294).

N. Iorga, Povestiri de ieri și de azi, în „O luptă literară”, I, p. 120, 371.

Il. Chendi, Despre „Ape mari”, în „Schife de critică literară”, 1924, p. 59.

G. Bogdan-Duică, Despre „Drum și popas” în „Convorbiri literare”, an. 38, p. 602.

I. Bianu, Raport despre „Pe drumul Bărăganului” în Analele Academiei Române pe 1908—9, pag. 176.

S. Pușcariu, Raport despre „Călugărenii” în Analele Academiei Române pe 1920—21, p. 165.

I. Negruzzi, Raport despre „Două neamuri” în Analele Academiei Române pe 1906—7 p. 305.

N. I. C. Sandu-Aldea (necrolog), în „Cuvântul” 24 Martie 1927.

G. Marinescu, Despre „Pe drumul Bărăganului” în „Nuvela în literatura română”, teză de doctorat, București 1938, 41—44.

Traian Ionescu, Ctitorii: C. Sandu-Aldea în „Universul literar“, 15 Iunie 1930 p. 386—87.

Tudor Șerbănessu, C. Sandu-Aldea în „Luceafărul literar și artistic“ (Brăila), April— Mai 1930, p. 5.

Ion M. Gane, C. Sandu-Aldea, viața și opera lui, în „Analele Brăilei“ (V, 1), Ian. 1933, p. 27—30.

Ștefan N. Giuvelic, Contribuțiuni la biografia scriitorului C. Sandu-Aldea, în „Analele Brăilei“ (VII, 1), Ian. 1935, p. 47—8.

D. Murărașu, „Istoria literaturii române“, Buc. (Cartea Românească), Ed. II. 1941, p. 376.

Din

„Cunoștințe Folositoare“

s'au tipărit până acum 2.589.000 exemplare.

Cuprinsul.

	<u>Pagina</u>
Viata	3
Opera.	
Lucrări științifice	8
Opera literară.	
Versuri	9
Nuvele.	
Sima Baltag	14
Pe drumul Bărăganului	15
Datoria	16
Ghiocel	17
Romanul	18
Traduceri	23
Descrierea naturii	24
Stilul și limba	25
Încheiere	27
Bibliografie	29

Despre Țări la ordinea zilei
din
CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

Finlanda

de I. Simionescu

Lituania

de I. Simionescu

Afganistanul

de I. Simionescu

Japonia, țara minunilor

de I. Simionescu

Abisinia

de I. Simionescu

Bulgaria

de I. Simionescu

Jugoslavia

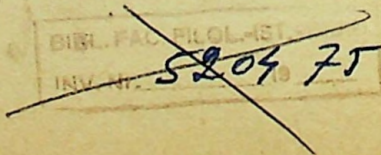
de I. Simionescu

Danemarca

de Magda D. Nicolaescu

Din Norvegia

de I. Conea

- C. 66. Lecturi geografice.—Asia de I. SIMIONESCU.
 C. 81. Sfântul munte de AUREL COSMA
 C. 97. Bulgaria de I. SIMIONESCU.
 C. 104. Jugoslavia de I. SIMIONESCU.
 C. 115. Slovacia de Dr. P. P. DOVAL

ISTORIE

- *A. 25. Cetățile de pe Nistru de AP. CULEA.
 C. 43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.
 C. 51. Țara visurilor împlinite (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.
 C. 61. Date istorice și culturale din România de CRONICAR.
 A. 85. Vechile monede românești de CORNELIU SECAȘANU.

ENERGII STRĂINE

- *A. 28. Oameni de inițiativă de AP. D. CULEA.
 *A. 29. Henri Ford de ING. N. GANEA.
 *A. 35. Din viața oamenilor întreprinzători de AP. D. CULEA.
 *A. 40. M. Berthelot de M. ZAPAN.
 *A. 42. Coștele ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
 A. 53. E. FCUX de DR. G. MARINESCU.
 A. 58. Newton de O. ONICESCU.
 A. 66. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLACI.
 A. 67. Descartes de O. ONICESCU.
 C. 45. Claiul Savant de I. SIMIONESCU.
 C. 67. N. Machiavelli de VL. BOANTA.
 C. 69. I. Urban-Jarnik de A. GOROVEI.

ASTRONOMIE

- *A. 15. Planeta Marte de ION PAȘA.
 *A. 16. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC. PANAITESCU.
 *A. 22. Nebuloasele de M. E. HEROVANU.
 *A. 24. Scrisori cerești (Meteorite) de I. SIMIONESCU.
 *A. 26. Mercur și Venus de C. NEOOIȚA
 A. 68. Stelele noul de C. ARGINTEANU.

FIZICO-CIMIE

- *A. 18. Razele X de AL. CIȘMAN.
 *A. 24. Fulgerul și trăsnetul de C. B. BRADTEANU.
 *A. 26. Din istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.
 *A. 30. Noțiuni de electricitate de ING. CASSETTI.
 *A. 38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOYER.
 *A. 41. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN.
 A. 68. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.
 C). 4—5. Aerul lichid de ILIE MATEI.
 D. 26. Gazele otrăvitoare de M. ZAPAN.
 A. 70. Electricitatea în gospodăria noastră de ST. GEORGESCU-GORJAN.
 D. 39. În Laboratorul chimistului amator de E. NEVEA.

ȘTIINȚELE NATURALE

a) Zoologie

- A. 4. Albinale de T. A. ВЛДАНУ.
 A. 8. Furnicile de T. A. BADARAU.
 *A. 14. Porumbelii mesageri de V. SA. DOVEANU.
 *A. 20. Protozoarele de I. LEPTI.
 A. 50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLADESCU.
 A. 59. Fluturii de zi de I. SIMIONESCU.
 A. 60. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU.
 A. 64. Păseri de apă de C. S. ANTONESCU.
 A. 74. Instrumente omenești la plante și animale de I. SIMIONESCU.
 II 50. Insectele văditoare arborilor roditori de GH. FIŢESCU.
 A. 77. Termitile de T. A. BADARAU.
 A. 78. Viața misterioasă a șiparilor de ZAHARIA POPOVICI.

b) Botanică

- *A. 23. Bacteriile folositoare de I. POPU-CÂMPEANU.
 A. 56. Plante carnivore de I. POPU-CÂMPEANU.
 A. 65. Flori de primăvară de I. SIMIONESCU.
 A. 71. Plante străine din comerț de I. POPU-CÂMPEANU.

c) Geologia-Paleontologia

- A. 3. Gaz Metan de I. SIMIONESCU.
 *A. 33. Animale de demult de I. SIMIONESCU.
 A. 34. Lămurirea potopului de I. SIMIONESCU.
 A. 49. Petrolul de I. SIMIONESCU.
 A. 54. Cutremurile de I. SIMIONESCU.
 A. 57. Chilimbarul de A. RABICHON.
 A. 62. Sarea de I. SIMIONESCU.

d) Anatomie-Fiziologie

- *A. 17. Cum vedem de DR. I. OLĂVAN.
 *A. 27. Ficatul și boala lui de DR. M. CĂHĂNEȘCU.
 A. 47. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.
 A. 55. Cum birue viața de DR. V. ZAHARESCU.
 A. 61. Glande cu secreție internă de DR. C. FARNON.

e) Biologie și Antropologie

- A. 43. Viața în munți de I. SIMIONESCU.
 A. 44. Biologie de I. SIMIONESCU.
 A. 45—46. Fauna Mării Negre de BĂDESCU M. și CĂRĂUȘU S.
 C. 10. Viața în adâncul mărilor de C. MOTAȘ.
 A. 81. Origina omului de I. SIMIONESCU.
 A. 82. Omul paleolitic de I. SIMIONESCU.
 A. 83. Omul neolitic de I. SIMIONESCU.
 A. 84. Primitivii de azi de I. SIMIONESCU.

MEDICINĂ-IGIENĂ

- A. 72. Tutunul, fumatul, și sănătatea de DR. N. GAVRILESCU.
A. 73. Boalele inimii de DR. C. BACALOGU.
A. 75. Cancerul de DR. I. GHEORGHIU.
A. 76. Boalele Stomacului de DR. C. BACALOGU.
*B. 8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.
*B. 9. Scarlatina de DR. I. GHEORGHIU.
B. 11. Pelagra de PROF. V. BABEȘ.
B. 53. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.
B. 40. Friguri de bălă de DR. T. DUMITRESCU.
*A. 44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLAVAN.
*B. 45. Buruienți de leac de A. VOIANȘCHI.
*A. 49. Lingoarea de DR. I. DUMITRESCU.
*B. 50. Blenoragia sau sculamentul de DR. N. IOAN.
*B. 52. Apa de băut de DR. I. BĂLȚEANU.
*A. 53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
*B. 57. Cum să trăim de DR. GRÖNFELD.

AGRICULTURĂ

- *B. 20. Răsadnita și plantele din răsad de V. SAOVLĂEANU.
*A. 38. Stecla de zahăr de C. LACRIȚEANU.
*B. 47. Cultura tomatelor de I. ISVORAN.
*B. 5. Practica agricolă de A. BEJENARU.
*B. 56. Cartoful de I. POPU-CĂMPEANU.
B. 65. Plante de nutreț de PETRONIUȘ BEJAN.
B. 67. Lupta contra secetelor de M. CR. HULUBEI.
D. 37. Yucca, o nouă plantă textilă de FR. BRANDRUP.
B. 73. Mana viței de vie de TRAIAN SĂVULESCU.

GOSPODĂRIE

- B. 22. Văpsitul cu buruienți de A. GOROVEI.
B. 24. Păstrarea carnel de porc de G. GHEORGHIU.
*B. 42. Sfaturi practice de ING. A. SCHORR.
*A. 46. Sfaturi casnice de MAICA RĂLUCA.
*B. 48. Rețete pentru gospodine de MAICA RĂLUCA.
*B. 54. Boalele animalelor de I. POPU-CĂMPEANU.
B. 61. Vaca cu lapte de M. GĂȚAN.
B. 61. Mierea și Ceara de CONST. IONESCU-CRISTEȘTI.
B. 63. Creșterea păsărilor și boalele lor de PETRONIUȘ BEJAN.
B. 64. 101 feluri din ouă de SANDA MARIN.
B. 68. 101 Feluri din cartofi de SANDA MARIN.
B. 69. Laptele și produsele lui de DR. MARIN GĂȚAN.
B. 70. Bucătăria satului de SANDA MARIN.
B. 71. Măncărurile din Porumb de SANDA MARIN.

- B. 72. Plante alimentare de CORNICĂ ȘTEFAN
B. 74. 101 feluri din fructe de SANDA MARIN.

INDEMNURI PRACTICE

- *B. 55. Lucrări din pănuși de porumb de TITUS G. MINEA.
B. 58. Lucrări din pae și sorg de TITUS G. MINEA.
D. 26. Împăierea păsărilor de N. C. PAHESCU.
*D. 29. Scoaterea petelor de VICTORIA A. VELCULESCU.

MECANICĂ

- D. 2. Motorul Diesel de ING. CASETTI.
*D. 7-9. Locomotiva de ING. CASETTI.
D. 13. Gări și trenuri de G. ȘIABOEL.
*D. 19. Fotografia de DR. M. ZAPAN.
*D. 21. Șese montaje de radio de DR. M. ZAPAN.
*D. 22. Cinematografia de M. ZAPAN.
*D. 23. Automobilul de CAP. M. PANTAZI.
D. 31. Planorul de ING. G. LIPOVAN.

INDUSTRIE

- *D. 3. Industria Parfumurilor de E. SEVERIN.
*D. 6. Indust. Azotului de L. CAȚON
*D. 17 Ce se scoate din cărbuni de PROF. C. V. GHEORGHIU.
*D. 18. Industria materiilor colorante de G. A. FLOREA.
*D. 20. Industria zahărului de G. I. BABOIANU.
*D. 24. Fabricarea sticlei de G. A. FLOREA.
D. 34. Fabricarea produselor din vinuri de DR. N. COSTEANU.
D. 35. Amidonul și Glucoza de EUGEN NEVEN.
D. 36. Parfumurile și sullivanurile de L. POTAMIANO.
D. 38. Spiritul și berea de E. NEVEN

ECONOMIE.-SOCIOLOGIE

- *A. 32. Clărele de G. M. LAZARESCU.
*A. 36. Soc. națunilor de A. GOROVEI.
A. 69. Străjăria de V. GHEȚEA.
*A. 70. Învățătura lui Gandhi de TH. SIMENȘCHI.
*B. 17. Rătăcirile bolșeviste de I. MIHAI.
*B. 36. Omul și societatea de AL. GIUGLEA.
*B. 40. Volul obștesc de A. GOROVEI.
*B. 41. Banu ide A. GIUGLEA.
*B. 43. Calendarul de A. GIUGLEA.

DIVERSE

- *D. 16. Tiparul de VASILE ROMANESCU.
D. 28. Innotul de P. EPUREANU.
D. 30. Cum navigă corăbiiile de SPANDECK.
D. 32. Cartea Românească de I. SIMIONESCU.
C. 58. Turismul și importanța lui de A. FIȚU.

La comandă se va scrie Seria (A. B. C. D.) și numărul.